

ERHVERVSJURA

Nye værktøjer mod it-kriminelle

IT: Nyt lovforslag vil give en dommer mulighed for at blokere adgangen til en hjemmeside med en DNS-blokering, hvis det skønnes, at hjemmesiden har indhold, der er omfattet af straffeloven.

LARS BO LANGSTED
professor og leder af
IECC, Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

Godt gemt af vejen i et meget langt lovforslag om forskellige tiltag mod radikaliserings gemmer sig en bestemmelse, der skal gøre det muligt at blokere for hjemmesider, »hvis der er grund til at antage, at der fra hjemmesiden foretages overtrædelse af straffeloven«.

Forslaget har været i høring, men vil med megen sandsynlighed blive fremsat i Folketinget i nogenlunde uændret form.

Man kan generelt have mange forskellige synspunkter på om lovgiver har ramt den rigtige balance mellem ytringsfrihed for alle – herunder især for dem, vi ikke er enige med – på den ene side og bekæmpelse af terrorisme og forebyggelse af radikaliserings hos især unge mennesker på den anden side.

Nogle er af den opfattelse, at blot man forsøger at skjule det ubehagelige, så findes det ikke længere, andre er af den opfattelse, at det ubehagelige tværtimod skal frem i lyset, så alle kan se, hvorfor det er ubehageligt. Men uanset hvilken fløj, man måtte tilhøre, er det generelt interessant, at Justitsministeriet nu foreslår, at der indføres en hjemmel i retsplejeloven, så en dommer kan blokere for adgangen til en hjemmeside gennem en såkaldt DNS-blokering. Sådan en kan ganske vist relativt enkelt omgås, så man alligevel kan komme ind på hjemmesiden, hvis man har en smule "internetforstand", men den almindelige netsurfer vil med sikkerhed blive afvist, hvis han eller hun forsøger at besøge siden.

Blokerede hjemmesider

Vi har i forvejen en liste herhjemme over blokerede hjemmesider. Det er typisk spillehjemmesider, der ikke opfylder de danske regler for spil på nettet, og det er sider angiveligt indeholdende børneporno.

Derudover er der også blokeret for nogle sider med musik og film med rettig-hedskrænkende materiale samt for en enkelt side med ulovlig medicin. Nogle af blokeringerne (især børneporno-blokeringerne) er frivillige og foretages i samarbejde mellem netudbydere herhjemme, Rigspolitiet og Red Barnet – andre beror på særlig lov hjemmel i special-

lovgivningen, f.eks. spil-
loven.

Ganske vist tager det nu foreliggende forslag afsæt i kampen mod radikaliserings, men det er bevidst formulert, så det kan anvendes på enhver hjemmeside, hvor lyd, video eller indhold kan »indebære en overtrædelse af straffeloven«. Og det er der faktisk rigtig meget, der kan. F.eks. opfordring til terrorisme, men også, som ministeriet anfører i forslaget: »digitale sexkrænkelser, trusler og overtrædelser af straffelovens § 266 b om visse forhånende og nedværdigende udtalelser. Det vil også kunne være sager om overtrædelser af straffelovens § 119 om chikane af offentligt ansatte.«

Kryptisk formulering

Herudover kunne man også tilføje f.eks. ophavsretskrænkelser, varemærkekrænkelser, patentindgreb, brugsmodelindgreb, udbredelse af vildledende oplysninger, hvorved prisen på f.eks., fast ejendom kan påvirkes væsentligt og så videre.

I takt med at sådanne overtrædelser i højere og højere grad også er blevet trukket ind i straffeloven, fordi lovgiver gerne ville markere en særlig strafværdighed, vil de nu også kunne danne baggrund for en kendelse om blokering af en eller flere hjemmesider. Ministeriet er da også helt

opmærksomt på, at et meget stort antal sager potentielt kunne føre til en blokeringskendelse, og anfører følgende: »Justitsministeriet er opmærksomt på, at bestemmelsen til trods herfor fortsat potentielt vil kunne finde anvendelse på et meget stort antal sager. Politiet forudsættes derfor at foretage en vurdering af, om resourceforbruget ved indgrebet står mål med lovovertrædelsens grovhed, og om indgrebet er egnet i det konkrete tilfælde.«

Formuleringen er en smule kryptisk al den stund, man vel altid må regne med at politiet foretager en vurdering af om et sådant indgreb er egnet, ligesom politiet jo i dag – som stort set alle offentlige myndigheder – er nødt til at anlægge en resourcebetragtning før det foretager sig det mindste.

Mindst lige så kryptisk er følgende udtalelse: »Retsplejelovens regler om beslaglæggelse opretholdes ved siden af den foreslåede blokeringsbestemmelse. Reglerne om beslaglæggelse forudsættes anvendt, når denne fremgangsmåde vurderes praktisk anvendelig.«

Hvis man i dag ønsker at lukke en hjemmeside, anvender man retsplejelovens regler om beslaglæggelse, forudsat at der er tale om en dansk hjemmeside. Tankesættet er, at man beslaglægger papirerne bag hjemme-

siden og er vel dybest set udtryk for, at man har savnet et tvangsindgreb, der var egnet til internettet og hjemmesider.

Når ministeriet skriver, som det gør, er det med andre ord ikke meningen, at blokeringer skal erstatte beslaglæggelser, men blot supplere disse indgreb – typisk hvor der er tale om udenlandske hjemmesider.

Proportionalitet

I forvejen er beslaglæggelsesinstrumentet imidlertid behæftet med det handicap i forhold til hjemmesider, som man ønsker nedlagt, at beslaglæggelse i sin natur (og i alle reglerne derom) alene er et "foreløbigt" retsmiddel, der dels kun kan foretages med henblik på noget, dels skal følges op af enten en endelig overtagelse af statskassen eller tredjemand eller af en tilbagelevering til den, man har foretaget beslaglæggelsen hos. Set i det perspektiv er det ikke opløftende, at beslaglæggelsesadgangen fortsat ses som et hovedinstrument til denne slags indgreb.

Udover kravet om at der skal være »grund til at antage«, at der via hjemmesiden foretages straffelovsovertrædelser, er det også et krav, at der skal være proportionalitet mellem blokeringen og overtrædelsen – eller rettere: Der må ikke være disproportionalitet. Således nævner

”

Retten vil når som helst kunne omgøre sin beslutning om blokering, og der er ikke noget krav om, at den person eller det selskab, der står bag hjemmesiden skal underrettes om retsmødet eller være berettiget til at tale sin sag.

ministeriet, at man ved en DNS-blokering ikke kan nøjes med at blokere for dele af en hjemmeside, så hvis der fra en profil på et socialt medie begås straffelovsovertrædelser, vil man ved en blokering skule lukke for adgangen til hele mediet, »hvilket generelt må antages at ville være et uproportionalt indgreb,« som det siges.

Entydighed efterlyses

Retten vil når som helst kunne omgøre sin beslutning om blokering, og der er ikke noget krav om, at den person eller det selskab, der står bag hjemmesiden, skal underrettes om retsmødet eller være berettiget til at tale sin sag. Det »forudsættes« blot i bemærkningerne, at politiet underretter den pågældende, når beslutningen er truffet, medmindre hjemmesiden ikke indeholder fornødne kontaktoplysninger – hvad den antageligt ofte ikke vil gøre, når der henses til, at dens indhold skal kunne være en straffelovsovertrædelse, for at blokering kan finde sted.

Alt i alt er der tale om et godt initiativ, når man ønsker at skaffe direkte hjemmel til at kunne blokere for hjemmesider. Det synes dog, som om indgrebsmulighederne på nettet fortsat kunne trænge til en ordentlig gennemarbejdning med vægten lagt på klare og entydige instrumenter.

NIELS BO BOJESEN